

האשה שילדה ולדות הרבה, שהפילה בתוך 'ימי מלאת' ללידתה / [או להפלתה] הקודמת (זאת תורת הילדת... 'תורת' משמע ריבוי), אבל ילדה לאחר שעברו 'ימי מלאת' – מביאה קרבן נפרד (זאת). רבי יהודה אומר: מביאה קרבן אחד על הלידה שבתוך 'מלאת' הלידה הראשונה, אבל אם ילדה פעם שלישית בתוך 'מלאת' לשניה, מביאה קרבן נוסף כיון שהיא לאחר 'מלאת' הראשונה. ואפילו במפלת תאומים (כלומר, שהיו כמה עוברין יחדיו במעיה) לסירוגין, אין אומרים הכל לידה אחת היא, ואינה נפטרת בקרבן אחד אלא בהפלה שבתוך 'מלאת' לראשונה (או לשלישית, לחמשיית וכו'), אבל לא בהפלה שבתוך מלאת של השניה (והרביעית והשישית וכו'), שהרי השניה כמאן דליתא דמיא, כיון שהיא תוך מלאת לראשונה ואינה חשובה לידה בפני עצמה.

א. מצינו אופן נוסף של קרבן אחד על טומאות הרבה – בזב שראה שלש ראיות בלילה שביין שביעי לשמיני של טהרתו (או שתים בלילה ואחת ביום השמיני) – למ"ד לילה מחוסר זמן, שמביא קרבן אחד בלבד (עפ"י גמרא לעיל ח).

כעין קרבן אחד על עבירות הרבה, מצינו בדברי הרמב"ם (הל' רוצח ט, י) לענין עגלה ערופה, שנמצאו הרבה חללים קרובים לעיר אחת – מביאה עגלה ערופה אחת על כולם. וע' במנחת-היניח תקל, ה.

ב. כתב הרמב"ם (מחור"כ א, ה) שאם הביאה קרבן תוך מלאת של וילד זה על ולדות הראשונים – לא יצאה ידי חובתה. והראב"ד השיגו.

דף י

טז. א. אשה שהפילה וילד תוך 'מלאת ימי טוהר' של לידה קודמת – מה דינה לענין ימי טומאה וימי טהרה?
ב. יולדת שהפילה נקבה ביום שמונים – האם היא טמאה?

א. המפלת אחר לידה; לדעת חכמים לעולם מתחילים המניין מן האחרון, והמניין הראשון בטל (שדנים הכל כלידה אריכתא). ואם ימי 'מלאת' של שני מסתיימים לפני גמר 'מלאת' הראשון, כגון שהיתה מעוברת בתאומים זכר ונקבה, והפילה נקבה ואחר עשרים יום הפילה זכר – מונה ימי טוהר מהלידה הראשונה ואין משלימים אותם כנגד ימי הטומאה שהפסיקו בינתיים (ששים יום... רצופים ולא מפורזים).

כן מבואר בפרש"י ועוד. ויש אומרים שכיון שפסקוה ימי טומאה של הלידה השניה, נתפורו ימי טוהר של הראשונה ונתבטלו לגמרי ואין לה אלא ימי טוהר של שני (עפ"י ר"ש וראב"ד בתו"כ; בה"ג הל' יולדת). ודוקא כשהלידה השניה היתה בימי טוהר של הראשונה, אבל אם ילדה בתוך ימי הטומאה – לא בטלה הספירה של הלידה הראשונה (עפ"י ראב"ד שם).

לר' יהודה, נסתפקו בגמרא כיצד דעתו לענין טומאה וטהרה ופשטו שיש למנות ימי מלאת מן הראשון לחומרא, אבל גם מתחשבת בלידה השניה לחומרא ולא לקולא.

לפרש"י, אסורה בקדשים עד תום מלאת ימי טהרה של הלידה השניה. מאידך אין משלימים ימי טוהר של הלידה הראשונה כמספר ימי טומאה שהחסירו מימי טהרה, אלא ימי טומאה של השני עולים לימי טוהר הראשון (והרי זה כדעת חכמים הנ"ל).

והתוס' מפרשים שאין נותנים לשני ימי טוהר כלל. יש אומרים שאף לראשון אין נותנים לה, מאחר והלידה השניה הפסיקה המניין ואין כאן רציפות [וגם לשניה אין נותנים, שלידה זו כמי שאינה לרבי יהודה] (עפ"י פי' הראב"ד לתו"כ), וי"א שנותנים לה ימי טוהר מהראשון אלא שאין משלימים אותם כנגד ימי הטומאה שהפסיקו (עפ"י שיטמ"ק).

לדעת הכל מונים ימי טומאה ללידה השניה (אם כי יתכן שנקודה זו תלויה בספק הגמרא לרבי יהודה, מכל מקום למסקנא מונים ימי טומאה, דהיינו חומרא).

ב. יולדת שהפילה נקבה ביום שמונים; לדעת רבי ישמעאל אינה טומאה לידה, שסבר בריאת נקבה לשמונים ואחד יום (ולא לארבעים ואחד יום, כזכר), וחכמים (בגדה ל.) חולקים וסוברים שמיום ארבעים ואחד הריהי טומאה לידה, בין בזכר בין בנקבה (ואפילו בלידה יבשה, גם למ"ד אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. עפ"י חק נתן).

ואמנם גם לר' ישמעאל טומאה משום טומאת נדה – מלבד בלידה יבשה, וכדעת הסובר אפשר לפתיחת הקבר ללא דם (עכ"פ במפלת חתיכה, או בולד קודם שנגמרה יצירתו. ע' שטמ"ק ותוה"א המובא בב"י יו"ד קצד). וכדעה זו העמיד רב אשי את הברייתא לשיטת רבא.

מכאן פסק בשאלות דרב אחאי (תוריע. מובא בתוס') שאפשר לפתיחת הקבר ללא דם. וכן פסק הרמב"ם (איסורי ביאה ה, יג; יא, יב). ואילו הראב"ד פסק שאי אפשר בלא דם (וכן משמע בספר החינוך קסו. ובמנ"ח) ובטשו"ע, ע' יו"ד קפה, ג קצד, ב בהגה"ה ובפ"ת).

יז. א. קרבן פסח הבא בטומאה, האם קרב ונאכל לטבול יום ולמחוסר-כפורים של זב?

ב. אלו הם המביאים קרבן 'עולה ויורד'? כיצד דינם בעשירות, בדלות ובדלי דלות?

ג. מהו המחיר המנימלי של כבש לקרבן, לעוף ולמנחה-עני?

א. מבורר בגמרא שנידון אכילת פסח הבא בטומאה עבור טבול יום של טומאה היוצאת מגופו [כגון יולדת בתוך ימי מלאת ימי טהרה] או מחוסר כפורים, תלוי בשאלת טבול יום / מחוסר כפורים דזב האם כזב דמי אם לאו (ומחלוקת תנאים היא אם טבו"י דזב כזב דמי. עתוס' זבחים לב: ד"ה ור"י).

יולדת ביום ארבעים ללידתה, למאן דאמר 'מחוסר כפורים דזב אינו כזב' הריהי יכולה לאכול בערב, הלכך שוחטים עליה את הפסח הבא בטומאה אעפ"י שטבול יום דזב כזב דמי. [ויש אומרים שלדעת האומרים אין שוחטים וזורקים על טמא שרץ הגם שראוי לאכול בערב מפני שנקרא 'טמא', ה"ה לטבול יום דזב למ"ד כזב דמי. ע' פנים מאירות זבחים יז: לב:].

לדעת רבא (י"ג רבה) מחוסר כפורים דזב כזב ואינו נאכל למחוסר כפורים כשם שאינו נאכל לזב ולילדת. וכן הלכה. ואולם הרמב"ם לא הזכיר דין זה (עתוס' זבחים יז: לב: חזו"א קדשים לקוטים א, ח-ט). ולענין טבול יום כתבו ראשונים להלכה שאינו כזב (עתוס' זבחים לב: כס"מ ביאת מקדש ג, ט בדעת הרמב"ם).

ב. על שמיעת קול (-) שבועת העדות, שהשיעו חברו ונשבע על שקר), ביטוי שפתים (-) שנשבע לשקר להרע או להטיב, שלא בענין ממון), וטומאת מקדש וקדשיו - מביאים חטאת שהיא 'עולה ויורד'; בהמה בעשירות, קן עופות בדלות, ועשירית האיפה סולת למנחה בדלי דלות. היולדת, מביאה בעשירות כבש לעולה ופרידה אחת לחטאת. ובעניות - במקום הכבש מביאה פרידה לעולה.

המצורע; בעשירות, מביא כבשה לחטאת וכבש לעולה, ובעניות מביא שתי פרידות במקומם [מלבד שתי הצפורים לטהרתו, וכן כבש לאשם, שהוא מביא בין בעשירות בין בעניות].

ג. כבש בן שנתו – בסלע (מכך שאמרה תורה איל אשם בכסף שקלים והאיל בן שנתים, הרי שכבש בן שנה בסלע אחד).

התוס' כתבו שזהו מצוה מדרבנן לכתחילה [כי רגילות היא שקונה כבש בסלע למצוה מן המובחר], אבל מן התורה אין שיעור בדבר. ואם הביא פחות ממעה – נקרא 'עבריין' (ע"ע בדבריהם בזבחים מה ששיעור סלע הוא למצוה מן המובחר [אף מדאורייתא], וכ"ה בתורא"ש בשטמ"ק כאן. וכן הביא בלקוטי הלכות להלן כו: וכע"ז כתבו התוס' במנחות קז: ובב"ב קסו: שעין יפה בסלע ועין רעה במעה. וע"ע בתו"י).

קן עופות – מחירו רבע דינר (= 48 פרוטות).

מנחת העני עשירית האיפה – בפרוטה. (ובאמת היה די ב-3/4 פרוטה, שהוא 1/32 מהעוף, כפי היחס שבין הקן לכבש, אלא שאין דרך ארץ להביא פחות מפרוטה למקום).

דפים י – יא

יח. א. מהו דין 'שפחה חרופה' האמור בתורה?

ב. מה בין שפחה חרופה לשאר עריות?

א. הבא על שפחה חרופה ביאה הראויה להזרעה, כלומר כדרכה וגמר ביאתו (שכבת זרע) – חייב בקרבן אשם, בין שהוא שוגג בין שהוא מזיד. והיא לוקה כשהיא מזידה (בקרת תהיה – תהא בקריאה / בביקור). ואם היא שוגגת או שאיננה בת חיוב ואינה לוקה – אף הוא פטור מקרבן (בזמן שהיא בבקרת תהיה הוא בזהביא את אשמו).

א. כאשר הוא פטור, כגון קטן – כתבו התוס' (עפ"י תורת כהנים) שהיא חייבת. ודעת הרא"ש

(בשטמ"ק אות ו) והראב"ד (איס"ב ג, יז) שפטורה. וכן משמע מרש"י. ע' רש"ש ול"ה).

ב. מהרמב"ם בפירושו למשנה (ריש שבת) משמע שהשפחה לוקה אפילו שוגגת (כן פרש בתו"ט דבריו.

וכן נקט כדבר פשוט הרשב"ש בתשובה ריג). ואולם להלכה פסק הרמב"ם שאינה לוקה אלא

במזידה (וכמש"כ רש"י יא. ד"ה שוגג, ותוס' שם ד"ה אין).

ג. בביאה ללא הזרעה, כתבו התוס' (ביבמות נה:) שחייב, לא נתמעטה אלא העראה. ויש חולקים

(ערש"י ומאירי שם).

לעולם אינו חייב אלא על שפחה בעולה (והיא שפחה נחרפת לאיש).

א. דוקא כשנבעלה באופן שנשרו בתוליה, שאל"כ אין נחשב 'אשתני גופה' (עפ"י מנחת חינוך

קכט, כח).

ב. עבד כנעני, כיון שהוא בר-מצוה, אם בא על שפחה חרופה – חייב ככל ישראל (מנחת חינוך

קכט, לט. וצ"ע).

איווהי שפחה חרופה? רבי עקיבא אומר: חציה שפחה וחציה בת חורין (והפדה לא נפדתה) המאורסת לעבד

עברי (שרק הוא מותר בה, אבל ישראל אסור בה מפני שחציה שפחה, וכן אסורה בעבד כנעני שהרי חציה

בת חורין). וכן דעת ראב"ע.

א. כן פסק הרמב"ם (איס"ב ג, יג).

ב. נחלקו הראשונים כאשר נישאה לישראל באיסור, האם נוהג בה דין 'שפחה חרופה' (ערש"י גטין

מג; פירוש הר"ש לתו"כ – קדושים)..